

ЖОБА

«Эрготерапия»

Педагогтердің, психологтардың, дефектологтардың,
логопедтердің біліктілігін арттыру курсының
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ДАЙЫНДАЛДЫ:

«Ұлттық балаларды оңалту орталығы» КеАҚ

Астана қ., 2024

МАЗМҰНЫ

1-бөлім.	Жалпы ережелер	3
2-бөлім.	Глоссарий	4
3-бөлім.	Бағдарлама тақырыбы	5
4-бөлім.	Бағдарламаның мақсаттары, міндеттері және күтілетін нәтижелері	5
5-бөлім.	Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны	6
6-бөлім.	Оқу процесін ұйымдастыру	9
7-бөлім.	Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету	9
8-бөлім.	Оқу нәтижелерін бағалау	10
9-бөлім.	Курстан кейінгі қолдау	10
10-бөлім.	Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	11
1-қосымша	Сауалнама	13
2-қосымша	Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері	15

1-бөлім. Жалпы ережелер

"Эрготерапия" біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) ҚР Білім Министрінің 2022.08.27 № 384 бұйрығымен бекітілген "педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын әзірлеу, келісу және бекіту қағидалары" құжатының талаптарына сәйкес келеді. Бағдарлама Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 "жалпы білім беретін ұйымдарға арналған жалпы білім беретін пәндер, таңдау курстары және факультативтер бойынша үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес әзірленді.

Эрготерапия дамуында кемістігі бар балаларды қазіргі заманғы әлеуметтік оңалтудың ажырамас бөлігі болып табылады және әлемнің көптеген елдерінің оңалту бағдарламаларында маңызды орын алады. ҚР-да сұранысқа ие мамандық болып табылады. Эрготерапевт жұмысы әлеуметтік - тұрмыстық бейімделуге, өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын дамытуға (тамақтану, киіну, шешіну, жалпы гигиеналық дағдылар), қолдың ұсақ моторикасын дамытуға, қол массажына, Бобат элементтерін қолдануға, дұрыс отыруға үйретуге бағытталған.

Білім беру бағдарламасына (ББ) әлеуметтік тұрмыстық бейімделу, балалардағы қолдың ұсақ моторикасын дамыту ерекшеліктері туралы ақпарат енгізілген, кәсіби терапияда инновациялық әдістер мен әдістерді практикалық қолдануға үйретіледі, мысалы: функционалдық шектеу әдісі - "Таубе" жеңі, "Айна терапиясы", Сенсорлық интеграция, Механотерапия, «Перфетти» әдістері, Бобат терапия элементтері, эрготерапиядағы PNF терапиясы, АВА терапиясы, PECS карталарын қолдану.

Халықаралық шкалаларды қолдану туралы толық ақпарат беру маңызды аспект болып табылады. ББ-да өзіне-өзі қызмет көрсету және тұрмыстық бейімделу дағдыларын бағалауда Бартел шкаласы, FIM функционалдық тәуелсіздікті бағалау шкаласы, қозғалыс белсенділігін бағалау шкаласы MACS-ты қолдану мен бағалау түрлерін үйрену. Білім беру бағдарламасында (ББ) дисфагия кезінде эрготерапевтік манипуляцияның практикалық дағдыларын игеруді қамтиды.

Әзірленген білім беру бағдарламасы (ББ) мамандардың эрготерапия саласындағы қажетті ақпараттың толық спектрін алу қажеттілігін қанағаттандыра алатын эрготерапия және әлеуметтік тұрмыстық оңалту бойынша теориялық және практикалық білімді қамтиды.

2-бөлім. Глоссарий

Диагностика – балаларда аурудың болуы немесе болмауы фактісін анықтауға бағытталған медициналық қызметтер кешені.

Оңалту - бұл жоғалған дене функцияларын мен дағдыларын қалпына келтіруге, науқастың өмір сүру сапасын жақсартуға және өткен аурулардан, жарақаттардан немесе операциялардан кейін әлеуметтік бейімделуге бағытталған шаралар кешені. Науқасты мүмкіндігінше тәуелсіздікке қайта қамту мақсатындағы медициналық, психологиялық және әлеуметтік аспектілерді қамтиды.

Абилитация - бұл туа біткен нейроортопедиялық патологиясы бар балаларға қатысты жиі қолданылатын жаңа өмір жағдайларына үйрену және бейімделу процесі. Жоғалған дағдыларды қалпына келтіруге бағытталған оңалту шараларынан айырмашылығы, абилитация баланың физикалық немесе психикалық ерекшеліктеріне байланысты өздігінен дами алмайтын дағдыларды игеруге көмектеседі.

Эрготерапия - бұл күнделікті әрекеттерді орындау үшін қажетті дағдыларды қалпына келтіруге және дамытуға бағытталған оңалту әдісі. Эрготерапияның негізгі мақсаты - науқастың тұрмыста және жұмыста тәуелсіздігін арттыру, оның әлеуметтік бейімделуі мен өмір сапасын жақсарту.

Бобат терапиясы - орталық жүйке жүйесінің зақымдануы бар науқастарды емдеу үшін қолданылатын нейродаму терапиясы әдісі. Бұл әдіс әсіресе инсульттан, ми жарақаттарынан және церебральды сал ауруы (церебральды сал ауруы) бар науқастарды оңалтуда тиімді. Терапия қалыпты мотор үлгілерін қалпына келтіруге және патологиялық рефлексстерді басуға бағытталған.

Контрактура - бұлшықеттердің, сіңірлердің немесе байламдардың қысқаруынан туындаған буын қозғалысының патологиялық шектелуі. Контрактуралар көбінесе буынның ұзақ иммобилизациясынан кейін немесе белсенді оңалту болмаған кезде пайда болады. Контрактураның дамуын болдырмау үшін пассивті даму сияқты емдеу әдістерін уақтылы қолдану маңызды.

Пассивті даму аппараты - пациенттің белсенді қатысуынсыз буындардың қозғалғыштығын қалпына келтіру үшін қолданылады. Жабдықтың бұл түрі контрактураның дамуын болдырмауға, зақымдалған жерлерде қан айналымын жақсартуға және емдеу процесін тездетуге көмектеседі.

Белсенді оңалту аппараты - пациент қозғалыстарды өз бетінше жүзеге асырған кезде белсенді жаттығуларды орындауға арналған. Жабдықтың бұл түрі бұлшықеттерді нығайту, қозғалыстарды үйлестіруді жақсарту және физикалық төзімділікті арттыру үшін қажет.

Сенсорлық интеграция әдісі – әртүрлі сенсорлық жүйелерді үйлестіру жағдайында сезім мүшелерінің жұмысын ынталандыруды қамтиды.

Ұсақ моторика - бұл саусақтардың арасындағы қозғалыс, алақанның, білектің қозғалысы және көз бен қолдың қозғалысы арасындағы жақсы үйлестіру, ұстауды қалыптастыру және қолдың объективті манипуляциялық белсенділігі.

Перфетти әдісі - денеңізді сезінуге, дене бөліктерінің орналасуын ажыратуға үйретуге мүмкіндік береді. Осындай қайта даярлау арқылы қозғалысты бақылауды едәуір жақсартуға және спастиканы азайтуға болады.

Таубе жең әдісі - инсульт немесе орталық жүйке жүйесінің басқа зақымдануларына байланысты ұзақ уақыт сал ауруына шалдыққан адамдарда мотор функциясын қалпына келтіру үшін қолданылады.

Механотерапия әдісі - арнайы механотерапиялық аппараттарды (тренажерлерді) қолдана отырып, оңалту бағыты.

Айна терапиясы (AT) әдісі - инсульттан кейін айнаны қолдану арқылы аяқ-қолдың қозғалыс функцияларын қалпына келтірудегі терапияның жаңа әдістерінің бірі.

Қол PNF-i - проприоцептивті нейромускулалық прототип-қозғалтқыш әрекетін басқаратын жүйке жүйесі мен қозғалысты тікелей жүзеге асыратын бұлшықеттер арасындағы функционалдық байланыстарды қалпына келтіруге мүмкіндік беретін кинезиотерапия әдістерінің бірі.

Бартел шкаласы (Barthel index) - пациенттің күтім қажеттілігі туралы мәселені шешу үшін оның күнделікті белсенділік деңгейін бағалау шкаласы.

FIM шкаласы - функционалдық тәуелсіздікті өлшеу, оның мақсаты оңалту процесінде пациенттердің функционалдық жағдайын бағалау болып табылады.

MACS - Manual Ability Classification system (MACS) шкаласы. Қол функциясын жіктеу жүйесі. күнделікті өмірде тәуелсіздік үшін қол функциясының маңыздылығын атап өту үшін церебральды сал ауруы бар балаларға арналған(мотор функцияларын жіктеу жүйесіне (GMFCS) баламалы).

Дисфагия - өңештегі жағымсыз сезімдерден бастап қатты және сұйық тағамның қиын өтуіне дейін тамақты жұтудың және өңеш арқылы өтудің бұзылуы.

Позициялау немесе денені дұрыс ұстау - дұрыс тік позиция барлық органдар мен жүйелердің қалыпты жұмысы үшін ғана емес, сонымен қатар баланың одан әрі әлеуметтік бейімделуі мен психикалық дамуы үшін де маңызды.

3-бөлім. Бағдарлама тақырыбы

Бұл білім беру бағдарламасының отандық білім беру бағдарламаларының бұрыннан бар аналогтарынан айрықша ерекшеліктері: біріншіден, бағдарламада эрготекрапия бойынша заманауи теориялар және оны қолдану әдістемелері ұсынылған; екіншіден, мотор бұзылыстарының негізгі

түрлерінің жіктелуі, мотор бұзылыстарының себептері мен диагностикасы көрсетілген; үшіншіден, бағдарламаны, құрылымды және кәсіптік терапия сабақтарының мазмұны. Кәсіптік терапия бағдарламаларын жүзеге асыруға және әртүрлі нозологиялардағы балалармен жұмыс жасауда кәсіптік терапияның инновациялық әдістерін қолдануға арналған жабдыққа ерекше назар аударылады. Бағдарлама практикалық жан-жақты және мамандар үшін пайдалы болуы мүмкін.

Бағдарламаның жаңашылдық дәрежесі:

- мүмкіндігі шектеулі балаларды түзету және орта білім беру қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілерге талдау жүргізілді;
- шайнау және жұту әрекетінің PNF, қолдың PNF құрылымы мен қызметі зерттелді;
- жоғарғы аяқтың қозғалтқыш функциясының бұзылуын анықтау үшін тесттер мен әдістер берілді
- моторды түзету бойынша сабақтар ұсынылды.

4-бөлім. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты-оңалтуда педагогикалық білімі бар мамандардың кәсіби қызметі мен құзыреттілік деңгейін арттыру үшін қажетті эрготерапия бойынша теориялық және практикалық білімді жетілдіру және алу.

Бағдарламаның Міндеттері:

- 1) орта білім беру қызметін және мүмкіндігі шектеулі балаларды түзету қолдауын регламенттейтін нормативтік-құқықтық актілерді талдау;
- 2) кәсіптік терапияның қазіргі заманғы теориялары және оны практикалық қолдану әдістемелері туралы түсінік қалыптастыру;
- 3) мотор функциясының бұзылуының диагностикасын қарастыру;
- 4) түзету жұмыстарында эрготерапия әдістерін қолдануды сипаттау.

Оқытудың күтілетін нәтижелері-біліктілікті арттыру курсы аяқтағаннан кейін:

- 1) орта білім беру қызметін және мүмкіндігі шектеулі балаларды түзету қолдауын регламенттейтін нормативтік-құқықтық актілерді біледі және талдай алады;
- 2) эрготерапия бойынша негізгі заманауи теорияларды біледі, оны практикалық қолдану әдістемелерін біледі;
- 3) қозғалыс функциясының бұзылуын диагностикалауды жүзеге асыра алады;
- 4) оңалту жұмысында эрготерапия әдістерін қолдана отырып жұмыс жасай алады.

5-бөлім. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Тыңдаушыларда белгіленген мақсаттар мен міндеттерге сәйкес келетін кәсіби білімді, іскерлікті және дағдыларды қалыптастыру үшін бағдарламаның

мазмұны эрготерапи әдістерін игеруді көздейді:

1-модуль. Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету

Бұл модульде орта білім беру қызметін және мүмкіндігі шектеулі балаларды түзету қолдауын реттейтін нормативтік-құқықтық актілерге талдау жүргізілді. Бұл "Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің бұйрығы, "Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы" бұйрығы.

2-модуль. Эрготерапия теориялары және эрготерапия бойынша қолданылатын шкалалар, оны практикалық қолдану әдістері

Бұл модульде эрготерапияның заманауи теориялары туралы түсінік қалыптасады. Эрготерапияның даму тарихы. Пациенттерді оңалтудағы эрготерапияның рөлі. Эрготерапевт қызметін ұйымдастыру принциптері. Пациенттерді оңалтудағы көпсалалы тәсіл. Мультидисциплинарлық топта (МДТ) жұмыс істеу. Эрготерапевтік тексеру ұғымы, науқастың нозологияға (жасына байланысты) функциясының бұзылуын бағалау. Балалар мен ересектердегі оңалтудың тиімділігін бағалау үшін халықаралық шкалаларда қолдану (БАРТЕЛА, масса, FIM).

3 – модуль. Жоғарғы бөлік қол анатомиясы

Бұл модульде жоғарғы бөлік қол анатомиясы қарастырылған. Жоғарғы бөлік қол қызметін дамыту. Жоғарғы бөлік қол биомеханикасы. Жоғарғы бөлік қол бұзылуының мысалдары қарастырылады. Жоғарғы бөлік қол бұзылуын анықтауға арналған тесттер мен әдістер берілген.

4 – модуль. Оңалтудағы Эрготерапия, оны практикалық қолдану әдістері

Бұл модульде эрготерапияда инновациялық әдістердің практикалық қолданылуы зерттелген. Эрготерапиядағы инновациялық әдістер: функционалды шектеу әдісі - "Таубе" жеңі, "Айна терапиясы" әдісі, Сенсорлық интеграция әдісі, Механотерапия, Перфетти әдісі. Эрготерапияда PNF терапия элементтерін қолдану. Эрготерапия сабақтарының бағдарламасын, құрылымы мен мазмұнын әзірлеу бойынша әдістемелік ұсынымдар берілді. Эрготерапия сабақтарын ұйымдастыруға арналған залдар мен кабинеттерді жабдықтармен толықтыру қарастырылды. Эрготерапия бойынша практикалық сабақтар ұсынылған.

5 – модуль. Шайнау жұтылу әрекетін жақсарту. PNF терапиясын қолдана отырып, логопедиялық массаж элементтерімен Кинезотерапия

Бұл модульде шайнау жұтылу әрекетін жақсарту әдістемесі туралы түсінік қалыптасады. PNF терапиясын қолдана отырып, логопедиялық массаж элементтерімен Кинезотерапия. Тамақтандыру кезінде маңызды ұсыныстар: "нимблер" арқылы шайнауға, жұтуға үйрету; тамақтандыру кезінде дұрыс орналасу. Эрготерапия бойынша практикалық сабақтар, үйде аналарды оқыту (Аналар мектебі) баланы қалай дұрыс орналастыру керек тамақтандыру.

6 – модуль. Аутизм спектріндегі пациенттермен жұмыс істеу кезіндегі эрготерапияның маңызы. АВА әдістемесі. PECS - баламалы байланыс әдісі ретінде. Дәретхана жаттығуларын үйрету

Бұл модульде АВА, PECS әдістерінің практикалық қолданылуы зерттелген. Эрготерапевттердің үйде дәретхана тренингін оқыту бағдарламасын, сабақтарының құрылымы мен мазмұнын әзірлеу бойынша әдістемелік ұсыныстар берілді.

7 – модуль. Әлеуметтік-тұрмыстық бейімделу. Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын үйрету (киіну, шешіну және т.б. ӘТТ дағдылары). Сал ауруы бар балаларға арналған көмекші құралдар мен құрылғыларды таңдау. Дұрыс отырғызу.

Бұл модуль балаларға күнделікті өзін-өзі күту дағдыларын дамытуға және жақсартуға көмектесетін тиімді құралдар ретінде эрготерапия әдістерін зерттеді. Баланың сенсорлық және моторлық салаларына әсер ету арқылы өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын дамытуды оңтайландыруға бағытталған процессоры бар балаларға арналған практикалық сабақтар мен көмекші құралдар мен құрылғыларды таңдау ұсынылады.

8 - Модуль. Бобат терапия, даму кезеңдері, әдістемені қолдану саласы. Өмірдің бірінші жылындағы балалардың сенсомоторлы дамуы.

Бұл модульде Бобат терапиясының әдістемесі, өмірдің бірінші жылындағы балалардың сенсорлық және моторлық әсеріне әсер ету арқылы баланың даму кезеңдері туралы түсінік қалыптасады.

Бағдарламаның оқу жоспары

№	Сабақтың тақырыбы	Теориялық сабақтар	Өзіндік жұмыс	Барлығы
1	2	3	4	5
1-модуль. Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету				

<i>Оқытудың күтілетін нәтижелері: Орта білім беру жүйесіндегі мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттары мен қағидаттарын білу және мүмкіндігі шектеулі балаларды түзету арқылы қолдау.</i>				
1.1	«Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» 2002 жылғы 8 тамыздағы №345 Қазақстан Республикасының Заңы	1	1	2
1.2	«Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 Қазақстан Республикасының Заңы <i>(01.07.2023 ж. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтыруларымен)</i>	1	1	2
1.3	"Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319-III Заңы ((14.07.2022 ж. жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен))	1	1	2
1.4	"Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлау бағыттарының сыныптауышын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 13 қазандағы №569 бұйрығы https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1800017565	1	1	2
1.5	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 "педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидалары" бұйрығы https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1600013420	1	1	2
1.6	ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2024 жылғы 31 шілдедегі № 500 бұйрығы Бұл бұйрық 2024-2025 оқу жылына жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі медициналық және фармацевтикалық білімі бар мамандарды даярлауға мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыруды бекітеді.	1	1	2
1.7	ҚР Ғылым және жоғары білім министрінің 2024 жылғы 24 шілдедегі № 313 бұйрығы Бұл құжат 2024-2025 оқу жылына жоғары білімі бар кадрларды даярлауға мемлекеттік білім беру тапсырысы орналастырылатын жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының тізбесін белгілейді.	1	1	2
1.8	ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2024 жылғы 28 маусымдағы № 47 бұйрығы	1	1	2

	Бұл бұйрық денсаулық сақтау қызметкерлерінің Үздіксіз кәсіби даму ережелерін, соның ішінде эрготерапия бағдарламаларына қатысты болуы мүмкін қосымша және бейресми білім беру талаптарын анықтайды.			
Барлығы:		16		
2-модуль. Эрготерапия теориялары және эрготерапия бойынша қолданылатын шкалалар, оны практикалық қолдану әдістері				
- Эрготерапияның теориялық негіздерін білу және оны практикалық қолдану шкалаларын білу. Шкала бойынша кешенді бағалауды меңгеру. Жоғарғы аяқтардың құрылымы мен қызметін білу.				
2.1	Эрготерапия. Эрготерапияның даму тарихы. - науқастарды оңалтудағы эрготерапияның рөлі. - эрготерапияның теориялық негіздері мен практикалық маңыздылығы. Эрготерапияда балалар мен ересектердегі оңалтудың тиімділігін бағалау үшін халықаралық шкалаларды қолдану	1	1	2
2.2	Бартел индекcін күнделікті өмірді бағалау үшін қолдану - өзгертілген Бартел шкаласы күнделікті өмірдегі функционалдық тәуелсіздікті бағалау құралы ретінде	2	2	4
2.3	"FIM функционалдық тәуелсіздігі" шкаласын қолдану - 13 мотор функциясы (гигиена, киіну, тамақтану, қозғалыс, дәретхана және т. б.) - 5 когнитивті функция (қарым-қатынас, әлеуметтік өзара әрекеттесу, есте сақтау, мәселелерді шешу) -7 балдық шкала бойынша бағалау	2	2	4
2.4	"Масc қол функциясын жіктеу жүйесі" шкаласын қолдану - Масc шкаласы бойынша деңгейлер	2	2	4
Барлығы:		14		
3 – модуль. Жоғарғы бөлік қол анатомиясы				
Оқытудың күтілетін нәтижелері: Жоғарғы бөлік қол функциясының дамуын білу. Жоғарғы бөлік қол биомеханикасын жүзеге асыру үшін құралдарды тиімді қолдану.				
3.1	Жоғарғы бөлік қол анатомиясы бұлшықет-байлам аппараты. - иық буынының бұлшықет - байламдық аппаратының сипаттамасы - білек бұлшықеттерінің анатомиясы: жіктелуі, қызметі, ұсақ моторикаға қатысуы	3	2	5
3.2	Жоғарғы бөлік қол қозғалысының биомеханикасы	3	2	5

	- шынтак буынындағы қозғалыстарды талдау: иілу, созылу, пронация, супинация - білек буынының биомеханикасы: қозғалыстар, осьтер және бұлшықеттерді бақылау - қолдың функционалды биомеханикасы: ұстау, манипуляция және ұсақ моторика			
Барлығы:		10		
4 – модуль. Оңалтудағы Эрготерапия, оны практикалық қолдану әдістері				
Оқытудың күтілетін нәтижелері: Оңалтуда эрготерапия бойынша инновациялық әдістерді қолдана білу. Баланы дамыту үшін қажетті жабдықты қолдану, әртүрлі нозологиялардағы балалармен жұмыс жасауда эрготерапия әдістерін қолдану.				
4.1	Эрготерапиядағы инновациялық әдістер. Әдістемені іске асыруға арналған жабдық. Әртүрлі нозологиялардағы балалармен жұмыс жасауда кәсіптік терапия әдістерін қолдану: - гемиплегия, гемипарез; - гиперкинез, спастика; - диплегия; - аутизм спектрінің бұзылуы;	3	2	5
4.2	Сенсоримоторлы түзету - эрготерапиядағы сенсорлық интеграция әдістері: тәсілдер, әдістер және тиімділік - сенсорлық өндеуді бағалау: эрготерапевттің құралдары мен рөлі	3	2	5
4.3	Функционалды шектеу әдісі - "Таубе" жеңі - гемипарезбен ауыратын науқастарда жоғарғы бөлік қолды оңалтудағы "Таубе" жеңінің тиімділігі - терапия, функционалды шектеу, үйде: отбасын оқытудағы эрготерапевттің рөлі	3	2	5
4.4	"Айна терапиясы" әдісі - «Айна терапиясы» және нейропластика: әдісі ми байланыстарын "қайта жазуға" қалай көмектеседі - «Айна терапиясы» эрготерапиядағы ұсақ моторлы бейнелеу құралы ретінде	3	2	5
4.5	"Механотерапия" әдісі - механотерапия жоғарғы бөлік қолды қалпына келтіру кезіндегі эрготерапияның құрамдас бөлігі ретінде - ұсақ моториканы бұзған кезде эрготерапияда механотерапия тренажерін қолдану - эрготерапиядағы адаптивті тренажерлер: функционалды тәуелсіздікті қалпына келтіру	3	2	5

	мүмкіндіктері			
4.6	"Перфетти"әдісі - эрготерапиядағы Перфетти әдісі: когнитивті нейрореабилитация принциптері - эрготерапиялық араласудың негізі ретінде когнитивті-моторлы оңалту	3	2	5
Барлығы:		30		
5 – модуль. Шайнау жұтылу әрекетін жақсарту. PNF терапиясын қолдана отырып, логопедиялық массаж элементтерімен Кинезотерапия				
Оқытудың күтілетін нәтижелері: Шайнау жұтыл әрекетін жақсарту. PNF терапиясын қолдана отырып, логопедиялық массаж элементтерімен Кинезотерапия				
5.1	PNF-шайнау және жұту әрекеті - жұтылу бұзылыстарын (дисфагия)оңалтуда эрготерапевттің рөлі -эрготерапиядағы жұту функцияларын бағалау: бағалау шкаласы, тесттер және практикалық әдістер	3	2	5
5.2	PNF терапиясын қолдана отырып, логопедиялық массаж элементтерімен Кинезотерапия. - бет бұлшықеттерінің тонусын түзетуде PNF арқылы оңалтуда сенсомоторлы ынталандыру	3	2	5
Барлығы:		10		
6 – модуль. Аутизм спектріндегі пациенттермен жұмыс істеу кезіндегі эрготерапияның маңызы. АВА әдістемесі. PECS - баламалы байланыс әдісі ретінде. Дәретхана жаттығуларын үйрету				
Оқытудың күтілетін нәтижелері: АВА терапиясы әдісі туралы, PECS – коммуникацияның балама әдісі ретінде. Әдістемені пациенттермен тәжірибеде қолдана білу. Дәретхана туралы түсінікке ие болу тренингтер және науқасқа күтім жасау туралы білім беру.				
6.1	Аутизм спектріндегі пациенттермен жұмыс істеу кезіндегі эрготерапияның маңызы.	2	2	4
6.2	АВА және PECS техникасы. Дәретхана жаттығуларын үйрету.	2	2	4
Барлығы:		8		
7 – модуль. Әлеуметтік-тұрмыстық бейімделу. Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын үйрету (киіну, шешіну және т.б. ЭТТ дағдылары). Сал ауруы бар балаларға арналған көмекші құралдар мен құрылғыларды таңдау. Дұрыс отырғызу.				
Оқытудың күтілетін нәтижелері: Әлеуметтік - тұрмыстық оңалту мақсаттарын білу. Науқастарды оңалту үшін көмекші құралдар мен құрылғыларды таңдау мүмкіндігі. Науқастарды дұрыс отырғызу дағдыларын меңгерген.				
7.1	Әлеуметтік-тұрмыстық бейімделу. Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын үйрету (киіну, шешіну	2	1	3

	және т. б. ӨТБ дағдылары)			
7.2	Сал ауруы бар балаларға арналған көмекші құралдар мен құрылғыларды таңдау	1	1	2
7.3	Дұрыс отырғызу	1	1	3
Барлығы:		8		
8 - Модуль. Бобат терапия, даму кезеңдері, әдістемені қолдану саласы. Өмірдің бірінші жылындағы балалардың сенсомоторлы дамуы.				
<i>Оқытудың күтілетін нәтижелері:</i>				
8.1	Науқасты қарау және өмірінің бірінші жылының сенсомоторлы дамуын анықтайды. Сенсоримоторлық дамудың бұзылуын анықтай білу.	2	2	4
8.2	Өмірдің бірінші жылындағы балалардың сенсомоторлы дамуы	2	2	4
8.3	Қорытынды тестілеу. Жобаларды қорғау	0	4	4
Барлығы:		12		
Барлығы:		108		

6-бөлім. Оқу процесін ұйымдастыру

Педагогтердің біліктілігін арттыру бағдарламасын әзірлеу үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына және нормативтік-құқықтық актілерге талдау жүргізілді, сауалнама арқылы педагогтердің кәсіби даму қажеттіліктеріне талдау анықталды (1-қосымша).

Оқу процесінің күндізгі және қашықтан форматы оқытудың белсенді және интерактивті әдістерін қамтиды: кейс-study, баскет-әдісі (проблемалық еліктеу), практикалық жұмыс, тренинг, жобалық жұмыстың тұсаукесері, рөлдік ойын, бейнефильмдерді талқылау, тестілеу, тыңдаушыны өз бетінше оқыту.

Курсты ұйымдастырудың қашықтан форматында жоспарланған практикалық сабақтардың мазмұны тыңдаушылардың өзіндік жұмысын орындауымен ауыстырылады. Тыңдаушыларға өткен материалды зерделеу және бекіту үшін курс материалдары ұсынылады. Ересек аудиторияның ерекшелігін ескере отырып, тыңдаушыларға оқу барысында логикалық қорытынды жасауға, мазмұнды өз тәжірибесіне бейімдеуге және практикалық сабақтар мен аудиториядан тыс өзіндік жұмыс жағдайында алған дағдыларын сынақтан өткізуге мүмкіндік беріледі.

Оқыту форматы: күндізгі, қашықтан.

Сағат саны: 108 сағат.

Оқыту тілі: қазақ, орыс.

7-бөлім. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету әдістемелік ұсынымдардың

мынадай құрылымын қамтиды:

1) дәріс кешені:

- дәріс тезистері
- иллюстрациялық материал
- әдебиет
- бақылау сұрақтары (кері байланыс).

2) практикалық сабақтар:

- мақсат
- оқыту міндеттері
- тақырыптың негізгі сұрақтары
- түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу үшін оқытудың негізгі

нысандары/әдістері/технологиялары

- түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу деңгейін бағалау үшін бақылау

түрлері

- әдебиет
- бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т.б.).

3) өзіндік жұмыс:

- мақсат
- тапсырмалар
- орындау/ бағалау нысаны (реферат, презентация, тапсырмалар, тесттер,

Алгоритмдер құрастыру, жобалар жазу).

- СРО орындау критерийлері (тапсырманы орындауға қойылатын

талаптар)

- тапсыру мерзімі
- әдебиет

- бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т.б.).

8-бөлім. Оқу нәтижелерін бағалау

Оқыту нәтижелерін бағалау жобаны қорғау, өзіндік жұмыс, тестілеу нысанында жүргізіледі (2-қосымша).

Жобаны қорғау 4-5 тыңдаушыдан тұратын топтық жұмыс түрінде өтеді. Әр топ өз жобасын дайындайды.

Өзіндік жұмыс барысында тыңдаушылар қызметті жоспарлауды, ұйымдастыруды және талдауды көздейтін жеке тапсырманы орындайды.

Қорытынды тестілеу біліктілікті арттыру курстары бағдарламасының мазмұны бойынша сұрақтарға жауаптарды қамтиды. Қорытынды тестілеу үшін ең жоғары балл - 100 балл, ең аз - 50 балл.

50 және одан көп балл алған тыңдаушыға сертификат беріледі. Әйтпесе, біліктілікті арттыру курсы тыңдау туралы анықтама беріледі.

Сертификат алмаған тыңдаушылардың мүмкіндігі бар:

- 1) жылына бір реттен артық емес білімді қайта бағалауға;
- 2) тыңдаушылардың келесі ағымымен білімді қайта бағалауға;
- 3) ағымдағы жыл ішінде дәлелді себептермен бір ағыннан екінші ағынға

ауыстыруға құқылы;

4) растайтын құжаттарды ұсына отырып, дәлелді себеппен үзілген курсты аяқтауға құқылы.

9-бөлім. Курстан кейінгі қолдау

Білім беру бағдарламасы аяқталғаннан кейін тыңдаушыны курстан кейінгі қолдау қолданылады.

Курстан кейінгі қолдау студенттің курстан кейінгі қызметіне үздіксіз мониторинг жүргізу және әдістемелік, консультациялық көмек көрсету арқылы оның кәсіби құзыреттілігін дамытуды қамтамасыз етеді. Біліктілікті арттыру курстарынан өткен тыңдаушылар алған кәсіби құзыреттіліктерін жұмыс барысында қолданады.

Курстан кейінгі қызметті қолдау нысандары мыналарды қамтиды: тыңдаушыларға олардың басқару қызметінде әдістемелік, консультациялық көмек көрсету, рефлексивті семинар өткізу, байқауларға қатысу.

Әдістемелік қолдау және педагогтерді барлық өзгерістер туралы уақтылы хабардар ету үшін әртүрлі байланыс құралдары қолданылады: электрондық пошта, әлеуметтік желілерінің мессенджерлері (Facebook, WhatsApp), Google қызметтері (Duo, Hangouts); тыңдаушылардың желілік әдістемелік бірлестігі.

Курстан кейінгі қолдауды ресурстық қамтамасыз ету үшін курстың тақырыбы бойынша электрондық материалдар (әдістемелік құралдар, тірек материалдар, интернет-көздерге сілтемелер) қолданылады.

10-бөлім. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

1. Дьякова, Е. А. — "Эрготерапия. Эрготерапия негіздері", эрготерапияның негізгі принциптері мен әдістерін қамтитын оқу құралы, 2017 жыл
2. Жилиев А.А., Мартынова Е. А. — "Эрготерапиясының негіздері: оқулық", Эрготерапевт жұмысының негізгі әдістері мен бағыттарын қамтитын практикалық нұсқаулық, 2019 жыл
3. Назарова Н.В. - Междисциплинарлы оңалту: эрготерапияның рөлі. — М., 2020 жыл.
4. Лебедева Е. А., Назарова Н. В. - Эрготерапия: мамандарға арналған нұсқаулық. — М.: ГЕОТАР-Медиа, 2021 жыл
5. Гаврилова А.В. — "Неврологиялық ауруларға арналған Эрготерапия", тереңдетілген Нұсқаулық, неврологиялық патологиясы бар науқастармен жұмыс істеуге назар аудару, 2018 жыл
6. Мельникова Е. В. - жүйке жүйесінің ауруларына арналған эрготерапия. - М.: практикалық медицина, 2019 жыл
7. "Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы" Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы №345 Заңы;

8. "Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзету арқылы қолдау туралы" 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 Қазақстан Республикасының Заңы (01.07.2023 ж. жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен);
9. "Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319-III Заңы ((14.07.2022 ж.жағдай бойынша [изменениями и дополнениями](#))) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы №6 Бұйрығы. "Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қағидаларын бекіту туралы";
10. "Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлау бағыттарының сыныптауышын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 13 қазандағы №569 бұйрығы <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1800017565>
- 11.Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 "педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидалары" бұйрығы <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1600013420>
12. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысы. "Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы";
13. Willard & Spackman ' s Occupational Therapy-кәсіби терапиядағы тақырыптардың кең ауқымын қамтитын классикалық іргелі оқулық. Шығарылған жылы: 2021 (13-ші басылым)
14. анди А, Мюррей Э, Лейн Ш.// сенсорлық интеграция. Теория және практика // Теревинф, 2018, 768 Б.
15. Дайан п. д., Шарон А. Г. // физикалық дисфункцияның Эрготерапиясы // Wolters Kluwer Health; 8-ші басылым, 2019, 1120 Б.
16. Джейн к. // еңбек терапиясына кіріспе // Мосби, 2017, 268 Б.
17. Капанджи А. и. // Жоғарғы бөлік қол. Буын физиологиясы.// Экспо, 2020, 376с.
18. Колдуэлл х. // Аутизмнің ауыр түрлерімен жұмыс жасаудағы қарқынды өзара әрекеттесу және сенсорлық интеграция // Теревинф, 2019, 128 б.
19. Мальцева м. Н., Ванчакова Н. П., Мельникова Е. В., Шмонин А. А.// эрготерапияға кіріспе// авторлық таралым, 2020,231 Б.
20. [Marjorie E ScaffaS.](#) [Maggie Reitz](#) // Қоғамдық Және Қоғамдық Денсаулық Сақтау Практикасындағы Эрготерапия / / Ф.А. Дэвис, 2020, 684 б.
21. Энни М, Джил к. // қозғалысты шектеу терапиясы: қалай ұйымдастыруға және жүргізуге болады. Практикалық нұсқаулық. Аударма ред. Проф. Сафина ш. м. // Ұлыбритания: Harrison training, 2017, 82 б.

Қосымша әдебиеттер тізімі:

1. Айрес Э. / / бала және сенсорлық интеграция. Дамудың жасырын мәселелерін түсіну // Теревинф, 2017, 272 б.
2. Епифанов В.А., Епифанов а. в. //емдік дене шынықтыру 4-ші басылым, толықтырылған// GEOTAR-Media, 2020. - 704 Б.
3. Косинский К. аутизмі бар балаларға арналған Эрготерапия / / Рама баспасы. 2021, 192 б.

Журналы:

1. Occupational Therapy International
2. American Journal of Occupational Therapy (AJOT)
3. Journal of Occupational Rehabilitation

Онлайн платформалар:

1. Coursera / EdX-университеттердің эрготерапия курстары.
2. OTseeker.org -эрготерапия бойынша зерттеулер базасы.
3. АТА (американдық эрготерапия қауымдастығы):

<https://www.aota.org>

Сауалнама

Білім беру ұйымдарының басқарушы және педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігін арттыру және кәсіби қайта даярлау қажеттілігін зерделеу мақсатында Сізге сәйкес қызмет бағытын таңдап сұрақтарға жауап беруіңізді сұраймыз.

Білім беру мекемелерін басқару (басшылар, директорлар, директор орынбасарлары)	
Төмендегі тақырыптардың қайсысын біліктілікті арттыру курсына қосқыңыз келеді:	Жауап (ауызша сипаттама немесе «+» белгісі)
1) Білім берудегі Менеджмент	
2) Педагогтердің кәсіби дамуын тәлімгерлік және сүйемелдеу	
3) Білім беру мекемелеріндегі жанжалдарды анықтау, алдын алу және шешу тәсілдері. Стресс-менеджмент.	
4) Оқытудың интерактивті әдістері.	
5) Сізге қандай біліктілікті арттыру бағдарламалары жетіспейтінін жазыңыз?	
Біліктілікті арттыру бағыты: Мектепке дейінгі білім беру	
Төмендегі тақырыптардың қайсысын біліктілікті арттыру курсына қосқыңыз келеді:	Жауап (ауызша сипаттама немесе «+» белгісі)
1) Мектепке дейінгі білім беру ұйымында білім беру қызметін ұйымдастыру	
2) Мектепке дейінгі білім беру ұйымы тәрбиешісінің кәсіби құзыреттілігі	
3) Заманауи психологиялық-педагогикалық технологияларды, оқытудың белсенді әдістерін, балалардың танымдық белсенділігінің ойын технологияларын қолдану	
4) Мектепке дейінгі білім беру ұйымының отбасымен өзара іс-қимылы, оның ішінде ерте және мектепке дейінгі жастағы балалардың ата-аналарына консультациялық көмек көрсету	
5) Кәсіби шаршаудың алдын алу	
6) Сізге қандай біліктілікті арттыру	

бағдарламалары жетіспейтінін жазыңыз?	
Біліктілікті арттыру бағыты: Орта білім	
Төмендегі тақырыптардың қайсысын біліктілікті арттыру курсына қосқыңыз келеді:	Жауап (ауызша сипаттама немесе «+» белгісі)
1) Білім беру процесін ұйымдастыру	
2) Оқу қызметін ұйымдастыруға қойылатын қазіргі заманғы талаптарды есепке алу. Қазіргі сабақ	
3) Білім алушының зерттеу және жобалау қызметі	
4) Пәндік пәндерді оқыту әдістемесі (пәнді көрсету)	
5) Кәсіби шаршаудың алдын алу	
6) Сізге қандай біліктілікті арттыру бағдарламалары жетіспейтінін жазыңыз?	
Біліктілікті арттыру бағыты: Арнайы түзету білімі	
Төмендегі тақырыптардың қайсысын біліктілікті арттыру курсына қосқыңыз келеді:	Жауап (ауызша сипаттама немесе «+» белгісі)
1) Мүгедек балаларға инклюзивті білім беруді ұйымдастыру	
2) Балаларды психологиялық сүйемелдеу	
3) Педагогтің ПДТ балаларымен жұмысының психологиялық-педагогикалық әдістері	
4) Ақыл-ой кемістігі бар адамдарды оқыту	
5) Кәсіби шаршаудың алдын алу	
6) Сізге қандай біліктілікті арттыру бағдарламалары жетіспейтінін жазыңыз?	

Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері

Өзіндік жұмысты бағалау критерийлері:

Курстың даму деңгейін анықтау үшін келесі параметрлер қолданылады:

- 1) оқытылатын модуль бойынша оқу материалының мазмұнын игеру;
- 2) зерттелетін материалды практикалық қолдану;
- 3) ақпаратты талдау және синтездеу;
- 5) қорытынды жасай білу.

Тыңдаушылардың өзіндік жұмысты орындау бойынша білімдерін бағалау балдарды бес балдық жүйеге ауыстыру арқылы жүзеге асырылады:

- 1) «Өте жақсы»: 9-10 балл (85-100%);
- 2) «Жақсы»: 7-8 балл (75-84%);
- 3) «Қанағаттанарлық»: 5-6 балл (50 - 74%).

Жобаны бағалау критерийлері

	Критерийлер	Ұпайлар	Пікірлер орны
1	Жобаның тақырыбын, мақсаттары мен міндеттерін тұжырымдау		
2	Зерттеу мәселесін тұжырымдау		
3	Қойылған проблемалардың, мақсаттар мен міндеттердің жоба тақырыбына сәйкестігі		
4	Жобада инновациялық тәсілдерді қолдану, Жаңалық		
5	Жобаны іске асыру кезеңдерінің құрылымдылығы логика, жүйелілік, толықтық		
6	Жобаны іске асырудың перспективалылығы Нәтижелерді тарату		
	Ұпай саны		

Жобалық жұмыстың тұсаукесерін бағалау үшін келесі критерийлер бөлінеді:

0 балл-іске асырылмаған;

1 балл – ішінара іске асырылды;

2 балл-толық іске асырылды.

Жоба бойынша ең жоғары балл саны-12 балл.

Жұмыс үшін балл сомаларын дәстүрлі бағалау нормаларына аударуды келесі схема бойынша жүзеге асыруды ұсынамыз:

«5» (өте жақсы) бағасы 11-12 балл сомасына қойылады.

«4» ұпайы (жақсы) 8-10 баллға сәйкес келеді.

«3» (қанағаттанарлық) балл 6-7 балл сомасына сәйкес келеді.

Тестілеуді бағалау критерийлері

№	Модульдердің атауы	Сағат саны	Сұрақтар саны
1.	1-модуль. Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету	16	6
2.	2-модуль. Эрготерапия теориялары және эрготерапия бойынша қолданылатын шкалалар, оны практикалық қолдану әдістері	14	6
3.	3 – модуль. Жоғарғы бөлік қол анатомиясы	10	6
4.	4 – модуль. Оңалтудағы Эрготерапия, оны практикалық қолдану әдістері	30	8
5.	5 – модуль. Шайнау жұтылу әрекетін жақсарту. PNF терапиясын қолдана отырып, логопедиялық массаж элементтерімен Кинезотерапия	10	10
6.	6 – модуль. Аутизм спектріндегі пациенттермен жұмыс істеу кезіндегі эрготерапияның маңызы. АВА әдістемесі. PECS - баламалы байланыс әдісі ретінде. Дәретхана жаттығуларын үйрету	8	6
7.	7 – модуль. Әлеуметтік-тұрмыстық бейімделу. Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын үйрету (киіну, шешіну және т.б. ӘТТ дағдылары). Сал ауруы бар балаларға арналған көмекші құралдар мен құрылғыларды таңдау. Дұрыс отырғызу.	8	6
8.	8 - Модуль. Бобат терапия, даму кезеңдері, әдістемені қолдану саласы. Өмірдің бірінші жылындағы балалардың сенсомоторлы дамуы.	8	6
9.	Қорытынды тестілеу, жобаны қорғау	4	0
	БАРЛЫҒЫ	108	54

Ұпайларды бағалауға аудару шкаласы

бағалау	орындалу шегі %	ұпайлар
5	90%-100%	29-35
4	75-89%	23-28
3	50-74%	15*-22
2	50-ден аз%	20 ұпайдан төмен